گفتوگۆ لەگەڵ هونەرمەند شەرزاد حەیدەری.. هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

هونەرمەند شەرزاد حەیدەری: موزیکی کورردی وەك میلەدی هیچی کەمتر نییە لە ئاستی میلەدییەکانی جیهان
هونەرمەند شەرزاد حەیدەری: پەیمانگاکان لە کوردستان ،بەتە پێگەیەکی زۆر پیرۆز بۆ پێگەیاندنی چەندین هونەرمەند
هونەرمەند شەرزاد حەیدەری:لەسەردەستی هونەرمەند(زرارمحەمەد مستەفا) ئەلف و بێی موزیك فێربووم
هونەرمەند شەرزاد ئەکرم حەیدەری ناسراو بە (شەرزاد حەیدەری) یەکێك لە ژنیارە بەتوانەکانی کوردستان دەستپێکی هونەرییەکەی دەگەڕێتەوە بۆ تیپی موزیکی پاشای گەورە لە شاری رواندز کاتێ لە 1-7-1977 یەکێك دەبێت لە دەستەی دامەزراندنی تیپی موزیکی پاشای گەورە ئەو لەگەڵ چەندین تیپی موزیکی ناوداری کوردستان عێراق کاری کردوە وەکو تیپی مۆسیقای پاشای گەورە، تیپی مۆسیقای سلێمانی، تیپی سەمفۆنیای نیشتمانی عێراق، گروپی موزیکی پەیمانگەی هونەرجوانەکان، ئۆرکێسترای کوردستان تیڤی ،گورپی موزیکی پەیمانگای هونەر جوانەکانی هەولێر ..چەندین بەرهەمی ئاوازەی هەیە ئێمە بۆ زیاتر ئاشنا بوون بە چالاکییەکانی لە نزیکەوە بە چەند پرسیارێك بەسەرمان کردەوە.
هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

***سەرەتا بابزانین دەسپێکی هونەرمەند شەرزاد حەیدەری چۆن دەستی پێکرد؟**

- ئەگەر ئاوڕێك لە رابردوو بدەینەوە لە رووی هونەرییەوە کۆمەڵگەکەمان زۆر گرنگی بەهونەر نەدەدا بەڵکو زۆر جاریش بەچاوێکی سووك سەیری هونەریان دەکرد، ئەمەش تاکێکی ناو ئەو کۆمەلگەیەین بۆیە بەمنەك لە تەمەنی منداڵیم ئەستەم بوو کاری موزیك بکەم بەڵام خانەوادەکەمان کە لە بنەماڵەی (حیدەرییەکان) نین، باوکم بە (ئەکرەم حیدەری) ناسرابوو،تارادەیەکی زۆر باش حەزی لە بواری رۆشنبیری هونەر بووهەر بۆ یە ئەوهاوکارم بوو، کاتێ باوکم لە سەرەتای

حەفتاييەكانى سەدەى رابردوو سەرۆكى شارەوانى شارۆچكەى (هەرير) بوو ئەو كات لەو شارۆچكەيە خوولێكى هونەرى موزيكى كردەوە ئەوە دەرفەتێكى زۆر باش بوو بۆمنێك چونكە هەرلەو خوولەوە حەزو و ئارەزووم بۆ موزيك دەستى پێكرد بەتايبەتى بۆ ئامێرى كەمان.

دواى ئەوە ئێمە ما□م□ـان گواستراوە بۆ شـارى روانـدز لە قوتابخانەى پاشاى گەورە دەستم بەخوێندن كرد بە هۆى بوونى مامۆستا (زرار محەمەد مستەفا)، كە مامۆستاى هونەر بوو لە قوتابخانەكە ئەو مامۆستايە گروپێكى سرودو گۆرانى لە نێو قوتابيان پێك هێنا كە لە زۆربەى چالاكييەكانى قوتابخانە بەشدار بووين ،لە 1977-7-1 مامۆستا زرار خوولێكى موزيكى لە وەرزى هاوين دا كردوە بۆ ئامێرەكان (كەمان، عود ساز، ئۆكۆرديۆن، بانگۆز،ئيقاع، گيتار) بەندە لەسەر ئامێرى كەمان لە خوولەكە بەشدار بووم، دواى 3مانگ لە راهێنان و پرۆڤە كـردن لە 1977-10-1 يەكەم نمايشمـان لە نێـو گۆڕەپـانى قوتابخـانەى پاشـاى گەورە بەبۆنەى دەسـتپێكردنى سـاڵى نـوێ خوێندن سازكرد، ئيتر لەو ساتەوە تيپى مۆسيقاى پاشاى گەورە كەوتەچالاكى هونەرى ئەندامانى تيپەكەيش بريتى بوون لە (چەتۆ ساڵح نەورۆز، شێرزاد حەيدەرى، سيروان عەبدوڵڵا،ئامانج غـازى، فـاروق باپير،سـەيد ئەحمەد روانـدزى،رزگار جەودەت، رێبوار نورى، بژار نورى..).

دواى ئەوە لە سالى 1981 لەپەيمانگەى هونەر جوانەكانى موسڵ / بەشـى مويـك وەرگيـرام و لەسـاڵى 1986 بەپلەى زۆر بـاش دەرچووم، لەهەمان كاتدا لەگەڵ تيپى مۆسيقاى پاشاى گەورە لە چالاكييەكانمـان بەردەوام بـووم و چەنـدين بەرهەمـان بۆ گۆرانيبێژان تۆمار كرد وەكو هونەرمەندان (نجمەى غوڵامى، كاڵى، ئەبوبەكرى لەكزى، هاوتا ئەسعەد، وەلى دۆسكى، سلێمان ئەحمەد، خدر بێجانى، سەلام وسامان مرادى چەندانى تر..

وێستگەيەكى ترى ژيانى موزيكيم لە ساڵى 1987تا 1990 ئەندامى تيپى سەمفۆنياى نيشتمانى عێراق بووم زياتر لە (40) كۆنسێرت بەشدار بووم لە ساڵى 2000-1996 چەندين خوولى موزيكم لە شارەكانى (رواندز، رانىە، سۆران) كردۆتەوەو بەرهەمى باشى هەبوو چەندين كادرى هونەرى لە بوارى موزيك پێگەيشتن . هەروەهـا لەسـنوورى شارەكـانى (سـلێمانى، هەولێـر،رانييە، هەڵبجە، چوارقوڕنە) چەندين كۆنسێرتم ئەنجام داو هەر لەم ساڵانەش لێپسراوى هونەرمەندانى راپەرين بووم.

لە ساڵـانى 2005-200 ئەنـدامى ئەجـوومەنى باڵـاى يەكێيەتـى

هونەرمەندانی کوردستان بووم لە سەرەتای سالی 2000 پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی رانیەمان دامەزراند و دوای ئەوە وەسگەی ژیانم گواستەوە بۆ شاری سلێمانی و ساڵی 2000 تا 2022مامۆستای پەیمانگەی هونەرەجوانەکانی سلێمانی بووم بەشدار سەرجەم چالاکییەکانم کردووە وەکو ژەنین، دابەشکردنی مۆزیك، ئەستاش مامۆستای بەشی مۆزیکی پەیمانگەی هونەرەجوانەکانی هەولێرم جگە لەوەش بەشداری زیاتر لە (100) بەرنامەی تەلەفزیۆنییم کردووە .

بەماوەی (2) ساڵ بەشداری خوولی هاوینەی موزیکم کرد لە زانکۆی مەزارتیەم لە وڵاتی نەمسا، لەوەش بەشداری چەندین کۆنسەرتم کرد .

- **دیارە خاوەن ئەرشیفێکی دەوڵەمەند باشە بابزانین کێن ئەوانەی هاوکارو پاڵپشتیان کردوویت لە بواری موزیك دا؟**
- بێگومان زۆرن ئەوانەی هاوکارو پاڵپشتیان کردووم، سەرەتا زۆر سوپاسی خانەوادەکەم دەکەم کە هاوکاری زۆریان کردم بۆ ئەوەی بچمە ناو جیهانی موزیك،لە هەمان کاتدا مامۆستای هونەرمەند(زرارمحەمەد مستەفا)، هاوکار و پاڵپشتی زۆری کردووم لەرێگەی ئەو هونەرمەندەوە فێری ئەلف و بێی موزیك فێربووم ،بەڵێ هات دەمرم منتباری دەبم چونکە جگەلە هونەر هەمیشە ڕێنمایی و ئامۆژگاری دەکردین بۆ ئەوەی ببینە تاکێکی بەسوودی ناو کۆمەڵگە.

***وەکو ئەندامێکی کارای تیپی مۆزیکی پاشای گەورە، بۆچی لە ئێستادا تیپەکە بەرهەمتان نییە؟**

- تیپی موزیکی پاشای گەورە تا ساڵی 1993 کاروچالاکی بەردەوامی هەبوو بە ئاستێکی زۆر باش، بەڵام بەداخەوە بەهۆی شەڕی ناوخۆ زۆربەی ئەندامانی ئەو تیپە پەرت بەلاوبوون هەندێکیان بۆ دەرەوەی وڵات کۆچیان کرد، هەندیکیان بۆ شارەکانی هەولێر و سلێمانی هەروەها بژێوی ژیانیش کاریگەری خۆی هەبوو بۆیە نەمان توانی وەکو جاران کۆببینەوە و چالاکی ئەنجام بدەین.بەڵام لە ئێستاوە ماوەی دووساڵە خۆمان کۆکردۆتەوە، چەندین لاوی تازە موزیکیش دوروست بووە، بەهۆی کردنەوەی پەیمانگەی هونەرجوانەکانی رواندز توانیمان لە مانگی هەشتی 2023 (دیدار و فیستیڤاڵی ڕۆژی هونەر) ئەنجام بدەین، بگەڕێینەوە سەر کارەکانمان بەوهیوایەی بتوانینن لە 2024-7-1 کە ڕۆژی هونەرە لە رواندز فیستیڤاڵیکی نایاب بەو بەنیەوە ئەنجام بدەین.

***کامەن ئەو هونەرمەندانە، کە بە ژنیان سەرسامیت و کاریگەریان لەسەر تۆ هەبوو؟**

- ئەوەی راستی بێت من زۆر سەرسام بووم بە ژەنینی هەردوو هونەرمەندی گەورەی کورد (ئەنوەر قەرداغی) و (دلشاد محەمەدسەعید) ئەو دوو هونەرمەندە لە باری ژەنین و ئامادەکار و دانانی موزیك بەتوانان لە هەمان کاتدا رۆڵێکی بەرچاویان هەبوو لە خزمەتی هونەری موزیکی کوردی.

چۆن موزیکی کوردی، دەگاتە ئاستی موزیکی جیهانی؟

- موزیکی کورردی وەك میلۆدی و فۆرم هیچی کەمتر نییە لە ئاستی میلۆدییەکان و فۆرمەکانی موزیکی تری جیهان، بەڵام لەرێ خاڵێك هەیە ئەمەی موزیسیانەکان یاخود ئەوانەی لە بواری (دانان)ی موزیك کاردەکەن دەبێت سوود لە تیۆرییەکان و جوانکاریانەکانی موزیکی جیهانی وەربگرین، لە نێو میلۆدیەکانی خۆمان بەکاری بین ئەو کاتە موزیکی کوردی بەرەو ئاستێکی باشتر دەڕوات لەم بوارەدا کۆمەلێك لە (کۆمپۆسەرەکان) دانەرەکانی موزیکی کورد کاریان لەسەر ئەمە شێوازە کردووە موزیکی کوردیان گەیاندەتە ئاستێکی باش وەکو هونەرمەندان (عەبدوڵا جەمال سەگەرمە، دلشاد محەمەد سەعید، کارزان محمود فقێ، زەزك قەرداغی…هتد)، ئەم هونەرمەندە بەڕێزانە لە کوردستانی باشوور کاری نایابیان ئەنجام داوە.

***وەکو هونەرمەندێك، لایڤ موزیك بۆ ژنیار تاچەند پێویستە؟**

- من دەمەکە وتوومە (لایڤ موزیك) یاخود موزیکی راستەوخۆ کارێکی ئاسییە، وەك کارەکانی تری ژیان ،لە هەموو بوارەکاندا، بەڵام بەمەرجێك ،موزیکی کوردی نەکاتە قوربانی موزیکی تورکی و عەرەبی ئەوانی تر. ڕوون و ئاشکرایە ژەنیارەکانمان ئەرك و شەو نەخونیان زۆر کردوە تابگەن بە ئاستێکی باشی ژەنیین تا بتوانێت ژیانی ئاسایی خۆی دابین بکات لە رێگەی لایڤ موزیکەوە وەك هەموو پسپۆرییەکانی تری ژیان. بەداخەوە ئەم کارە تەنها لەناو کوردا کارێکی نامۆیە یاخود بە باشی نازانن، کەچی لە هەموو دونیا ئەم کارە بەڕێزییەوە سەیری دەکرێت ئەوانەی لایڤ موزیك دەکەن ژنیاری زۆر باشن و ئاستێکی زۆر باشیان هەیە نابێ ئەوەشمان لەبیر بچێت ژەنینی راستەوخۆ زۆر قورسترو گرانترە لە ژەنینێك کە بەشێوەی تۆمار کردن بێت ،لەهەمان کاتدا لایڤ موزیك توانستی ژنیار بەهێز دەکات لەرووی کرداریدا.

***لەنێو موزیکی کوردیدا،لەئێستادا چەندین فۆرم وشێوازی جیاواز هەن ئاستی موزیکی کوردی چۆن دەبینیت؟**

- موزیکی کوردی خاوەنی چەندین فۆرمی جوانی موزیکین ،چەندین فۆرمی موزیکمان هەیە وەك (حەیران،لاوك، قەتار، ئەڵاویسی، سیاچەمانە...) ئەمانە نموونەی فۆرمی جوانی کوردین ، بەڵام دەبێت بەشێوەیەکی زانستی کاری لەسەر بکرێت بۆ ئەوەی جوان و پیرۆزتریان بکەین وبە موزیکی گەلانی جیهان بیاناسێنین.

***بەڕێزتان ساڵانێکە مامۆستای بەشی موزیکن لە پەیمانگەی هونەرەجوانەکانی سلێمانی و هەولێر چۆن دەڕوانیتە ئاستی قوتابیان ؟**

-پەیمانگەکان لە کوردستان ، بەتایبەت پەیمانگەیەکی زۆر پیرۆز بە پێگەیاندنی چەندین هونەرمەند لە هەموو بوارەکان دا بەتایبەتی لە بواری موزیك زۆربەی هەرە زۆری ژنیارە بەتواناکان دەرچووی پەیمانگەی هونەرجوانەکانن ،لە ئێستادا چەندین تیپی موزیکی لەکوردستان هەن بەشی زۆریان بەرهەمی ئەم شوێنە هونەریەن بۆیە کاریگەری ئەرێنی هەبووە ، بەڵام من لەگەڵ زۆری بەری نیم لە کردنەوەی ئەو هەموو پەیامانگەیانە بەباشی نازانم ناکرێت لەهەر شارێك پەیمانگەیەك هەبێت ، بۆیە من پێشنیار دەکەم پەیمانگاکان کەم بکرێتەوە چونکە ئەوەندە کادیری هونەری زۆرمان نییە بۆئەوەی ئەو هەموو پەیمانگەیانە بەڕێوەببن.

***ماوەیەکە لەگەڵ چەند هونەرمەندێك،خەریکی دانانی میتۆدێکی هونەرین بۆ وانەی پەروەردەی هونەری لە ناوەندەکانی خوێندن ئەکرێت روونکردنەوەیەك لەسەر ئەم بابەتە بدەیت ؟**

- ئەوەی راستی بێت لە ئێستادا لە وەزارەتی پەروەردە لە بەڕێوەبەرایەتی پرۆگرامەکان خوێندن من وەك سەرۆکی لیژنەی ئامادەکردنی رێبەری مامۆستا و پرۆگرامی خوێندنی پەروەردەی هونەرم بۆ بازنەکانی (1،2) وبەشێوەی دیجیتاڵکردنی پرۆگرامەکانی خوێندن بۆ ئەو بازنانەی لەسەرەوە ئاماژەم پێکرد بەمەبەستی تۆمارکردن و دانانی ئاواز بۆ هۆنراوەکانی ناو دەسپاکی لەگەڵ ئەندامانی لیژنەکە کاری زۆر باشمان کردووە لەئێستادا گەیشتونەتە قۆناغی کۆتایی کارەکانمان هەنگاوی باشمان بڕیوە.

سەبارەت بە وانەی پەروەردەی هونەر و میتۆدەکان و رێبەری

مامۆستالەم بوراەشەدا کاری زۆر باش کراوە بەپێی پسپۆری□کان واتا هەرسێ بەشە هونەری□کە(موزيك،شانۆ وشێوەکاری)، بۆیە ئەو رێبەرە ،زۆرگرنگ دەبێت بۆ مامۆستایانی وانەی پەروەردەی هونەری، بەوهیواییەی لە ساڵی داهاتووی خوێندن ئەو رێبەرە بۆ مامۆستایانی هونەری ئامادہ بێت ببێتە فاکتەرێکی باش بۆ وانەی پەروەردەی هونەری.

***ئێمە لە کۆتایی ئەم هەڤپیڤینەدا زۆر سوپاست دەکەین.**

- منیش سوپاسی ئێوە و خوێنەران دەکەم زۆر سوپاس.